

Monumentnummer*: 520583

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **22 augustus 2002**
Kadaster deel/nr **82914/23**

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Heesch	Bernheze	Noord-Brabant

Locatienaam	Locatieomschrijving
Heesch	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Heesch	B			6203

Omschrijving**

Inleiding.

Voormalig GEMEENTEHUIS van de gemeente Heesch, tussen 1939 en 1941 als ommetseling van een voorganger uit 1838 opgetrokken in Traditionele vormen, naar ontwerp van de architecten A.J. Kropholler en P.G. Elemans. Hierbij werd het oude raadhuis in plattegrond en uiterlijke verschijningsvorm gerespecteerd; wel werd het gebouw iets verhoogd en de kapvorm gewijzigd en steiler gemaakt. De sculptuurornamentiek is vervaardigd naar ontwerp van Johan Conrad Altorf uit 's-Gravenhage. Aan de achterzijde is het pand in de jaren vijftig uitgebreid met een tweelaags aanbouw; deze valt buiten de van rijkswege geldende bescherming.

Sinds de herindeling van de gemeente Heesch bij de huidige gemeente Bernheze (in 1994) heeft het pand zijn oorspronkelijke functie verloren. Een deel van het pand heeft momenteel een winkelfunctie. Het voormalige gemeentehuis is gelegen aan de zuidzijde van 't Dorp; de oude doorgaande weg tussen 's-Hertogenbosch en Grave.

Omschrijving.

Geheel vrijstaand, gedeeltelijk onderkelderd, pand op vierkante grondslag van twee bouwlagen in schoon metselwerk onder een steil, met bonte verbeterde Hollandse pannen gedekt, geknikt tentdak. De gevels, met aan de voorzijde bakstenen blokpilasters, zijn opgetrokken in een groot formaat machinale baksteen, gemetseld in kruisverband. De voorgevel telt vijf traveeën. De hoofdingang is

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gelegen aan de bovenzijde van de forse bordestrap. Deze trap heeft treden van kwartsiet (wellicht nog die van het oude gemeentehuis) en afdekplaten. In het metselwerk zijn kleine, kruisvormige uitsparingen met aparte afzaat aangebracht. Op de hoeken van het bordes bevinden zich twee beelden van schilddragende leeuwen. Het linker beeld is op de sokkel gedateerd: 1940. De twee zijtraveeën zijn ten opzichte van de middenrisaliet iets terugliggend behandeld. Op de begane grond bevinden zich kleine, recht gesloten vensters met vierruits ramen. Op de verdieping steeds grotere, recht gesloten vensters met vierruits openslaande ramen met daarboven een tweeruits klampaam. Alle vensters hebben een hanenkam aan de bovenzijde en een bakstenen afzaat. De rondboogpoort heeft een houten klampdeur met een versteviging van de deurposten met blokken travertijn. De deur heeft een zwaar, voor de architectuur van A.J. Kropholler karakteristiek, ijzeren deurbeslag. Boven de deur is een natuurstenen reliëf aangebracht met daarop het gemeentewapen van de voormalige gemeente Heesch met daarop de beeltenis van de heilige Petrus in bisschopsgewaad met sleutel in de ene en staf in de andere hand.

Opvallende goot van schokbeton gedragen door klossen die eveneens van schokbeton zijn. In het dakschild aan de voorzijde bevindt zich nog een kleine dakkapel onder een met pannen gedekt zadeldakje. Het steile tentdak wordt bekroond door een met zink bekleed klokkentorentje met piron. In elk van de beide zijgevels is op de begane grond een ingang geplaatst met een vernieuwde deur. De vensters zijn alle recht gesloten en hebben een roedenverdeling. De achtergevel heeft op de begane grond steeds recht gesloten vensters met vierruits schuiframen. Op de verdieping, op de plaats van de voormalige raadzaal, zijn deze ramen in de hoogte verdubbeld. De goot wordt hier even onderbroken voor een hoog opgaande gemetselde schoorsteen. Aan de oostelijke zijde van de achtergevel bevindt zich een tweelaags aanbouw op rechthoekige grondslag onder een plat dak. De gevels van dit gedeelte zijn opgetrokken in machinale bakstenen gemetseld in kettingverband. Alle vensters zijn recht gesloten en hebben een roedenverdeling. Op de verdieping krijgt men via een travertijnen trapje en een tochtportaal toegang tot een centrale gang met aan weerszijden kamers voor onder andere de burgemeester. Aan de achterzijde (zuidzijde) bevindt zich de langgerekte raadkamer met een zware houten balkzoldering met sleutelstukken. Het muurwerk hiervan wordt geaccentueerd door in halfsteensverband gemetselde verblendsteen met terugliggende voeg. Verder bevinden zich in de raadkamer nog de originele lambrizing en meubelen waaronder, houten stoelen waarbij in de rugleuningen de wijken van de voormalige gemeente Heesch zijn afgebeeld en is er een tegeltableau met het voormalige gemeentewapen in de noordelijke muur aangebracht. De deuren hebben zwaar ijzeren beslag. Boven de ingang van de raadkamer bevindt zich nog een klein tegeltableau. De hoog opgaande houten kap is in 1938 geheel nieuw opgetrokken en bevat geen elementen van het oude raadhuis. Zowel op de verdieping als op de begane grond bevindt zich een kluis. De kelder bestaat uit twee ruimtes die in elkaars verlengde liggen. Hoewel er in het interieur, met name op de begane grond, modernisering hebben plaatsgevonden, is de indeling nog grotendeels authentiek.

Waardering.

Het voormalige gemeentehuis is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische waarden die het heeft als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische en bestuurlijke ontwikkeling. Tevens heeft het pand architectuurhistorische waarden vanwege de voor bestuurlijke gebouwen uit deze periode kenmerkende traditionele vormen, vanwege de ornamentiek en het materiaalgebruik en vanwege de plaats die het als eenvoudig plattelandsraadhuis inneemt in het oeuvre van de architect A.J. Kropholler. Het pand is zowel intern als extern gaaf bewaard gebleven. Verder is het pand van belang vanwege de bijzondere samenhang tussen exterieur en interieur.

Hoofdcategorie

Bestuursgebouwen, rechtsgebouwen en overheidsgebouwen

Subcategorie

Bestuursgebouw en onderdl

Functie

Gemeentehuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument